

Stockholms kommun

registrator.utbildning@stockholm.se

Rektorn vid Fruängens skola

margita.norberg@stockholm.se

Beslut för grundskola, grundsärskola och fritidshem

efter tillsyn i Fruängens skola
i Stockholms kommun

Tillsyn i Fruängens skola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Stockholms kommun under 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Fruängens skola besöktes av Skolinspektionen den 10 och 11 september 2013.

Fakta om skolan

Fruängens skola är en kommunal skola belägen i stadsdelen Hägersten-Liljeholmen i Stockholms kommun. Verksamheten omfattar förskoleklass samt grundskola respektive grundsärskola i årskurserna 1-9. På skolan finns två särskilda undervisningsgrupper där elever ges särskilt stöd. Vid tillfället för tillsynen har Fruängens skola 512 elever. Av dessa går 57 elever i förskoleklass. I fritidshemmets pedagogiska verksamhet deltar 210 elever. Fruängens skolas ledning består av en rektor och två biträdande rektorer.

Kunskapsresultat

Årskurs 3

Enligt Skolverkets statistik (SIRIS) för de nationella ämnesproven i årskurs 3 år 2012 uppnådde 46 procent av eleverna kravnivån på samtliga delprov i matematik. Motsvarande andel för riket var 72 procent. Av skolans redovisning de senaste fem åren framgår det att det som lägst är 50 procent (år 2012) och som högst 96 procent (2013) som bedömdes uppnå kunskapskraven i matematik i slutet av årskurs 3.

Skolverkets statistik visar att 72 procent av eleverna uppnådde kravnivån på samtliga delprov i de nationella ämnesproven i svenska 2012. Motsvarande andel för riket var 74 procent. Av skolans egen redovisning de senaste fem åren framgår det att det som lägst är 69 procent (år 2012) och som högst 96 procent (2013) som bedömdes uppnå kunskapskraven i svenska i slutet av årskurs 3.

Av skolans egen redovisning framgår att 100 procent bedömdes uppnå kunskapskraven i de samhällsorienterande och 95 procent bedömdes uppnå kunskapskraven i de naturorienterande ämnena i slutet av årskurs 3 2012. 2013 bedömdes 100 procent av eleverna i årskurs 3 uppnå kunskapskraven i de samhällsorienterande och naturorienterande ämnena.

Årskurs 6

För årskurs 6 visar Skolverkets statistik för läsåret 2011/2012 att 77 procent av eleverna uppnådde kravnivån på samtliga delprov i ämnet matematik. Motsvarande andel för riket var 79 procent. På ämnesprovet i svenska visar Skolverkets statistik att 79 procent av eleverna uppnådde kravnivån på samtliga

delprov. Motsvarande andel för riket var 82 procent. Skolverkets statistik visar att 76 procent av skolans elever uppnådde kravnivån för samtliga delprov i ämnesprovet i engelska 2012. Motsvarande andel för riket var 87 procent.

Av skolans egen redovisning framgår att 94 procent bedömdes uppnå kunskapskraven samhällskunskap i slutet av årskurs 6 och att 97 procent bedömdes uppnå kunskapskraven i ämnena biologi, bild, fysik, geografi, idrott och hälsa, historia, kemi, musik, religionskunskap, slöjd och teknik i slutet av årskurs 6 år 2013.

Årskurs 9

Enligt Skolverkets statistik för år 2012 var det genomsnittliga meritvärdet 200 poäng i årskurs 9, jämfört med 211 poäng för riket. De senaste fem åren har meritvärdet i Fruängens skola varierat mellan 180 (år 2010) och 209 (2009). Andelen elever i årskurs 9 som uppnådde målen i samtliga ämnen år 2012 var 78 procent. Motsvarande andel för riket var 77 procent. Under de senaste fem åren har andelen elever som uppnått målen i samtliga ämnen på skolan varierat mellan 52 procent (år 2010) och 79 procent (2011). Andelen elever som år 2012 var behöriga till gymnasieskolan högskoleförberedande program var 83 procent och andelen behöriga till yrkesprogrammen var 86 procent. Meritvärdet enligt Skolverkets statistik för 2013 var 197 jämfört med 213 för hela riket.

De elever som är mottagna i grundsärskolan bedöms av skolan uppnå kunskapskraven i alla ämnen som ingår i utbildningen.

Helhetsbedömning

Tillsynen av Fruängens skola visar att kunskapsresultaten behöver förbättras. Av tillsynen framgår att kunskapsresultaten på Fruängens skola varierar över tid. Generellt ligger skolans kunskapsresultat något under rikets. Läsåret 2011/2012 uppnådde knappt hälften av eleverna i årskurs 3 kunskapskraven för samtliga delprov i ämnet matematik. Skolan har utvärderat och analyserat kunskapsresultaten och vidtagit åtgärder för att öka måluppfyllelsen, en förste lärartjänst i matematik och svenska har inrättats på skolan. Skolverkets statistik visar att pojkarnas resultat för vissa årskurser skiljer sig negativt jämfört med flickornas mer än vad det skiljer i riket. Skolan är medveten om detta och arbetar för att stärka pojkarnas närvaro i och motivation för skolarbetet.

Av tillsynen framgår att skolan har tydliga rutiner för att identifiera och utreda elever med behov av särskilt stöd. Lärarna och rektor uppger att skolan tillgodoser elevernas behov av särskilt stöd i de särskilda undervisningsgrupperna. Däremot behöver skolan säkerställa att övriga elever i behov av särskilt stöd ges det i tillräcklig omfattning.

Tillsynen visar att skolan har rutiner för elevinflytande, med klassråd och elevråd, men att de inte har fungerat tillfredsställande. Skolan ska se till att de formella strukturerna för elevinflytande fungerar. Vidare behöver skolan säkerställa att eleverna i högre utsträckning får inflytande över utbildningen. Elevernas inflytande över det som sker i klassrummen upplevs som varierat då lärarnas undervisning allt för sällan inbjuder till möjlighet för elever att vara med att påverka frågor som arbetssätt och redovisningsform av olika kunskapsområden.

I arbetet för trygghet och studiero behöver skolan arbeta med att utarbeta och förankra ordningsregler under medverkan av eleverna och se till att dessa följs i skolan. Av tillsynen framgår dock inget annat än att det råder trygghet och studiero i skolan. Vid Skolinspektionens verksamhetsbesök samt intervjuer med elever och personal framkommer att elever och personal trivs på sin skola. Om en elev utsätts för kränkande behandling finns det på skolan tydliga rutiner som är väl förankrade.

Tillsynen visar att det på skolan finns en samverkan mellan lärare inom samma ämne men att samverkan ytterligare bör utvecklas mellan ämnena så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet.

Tillsynen visar att rektor har god kännedom om vad som sker på skolan och driver den pedagogiska utvecklingen genom för personalen gemensam fortbildning och som ledare av skolans pedagogiska ledningsgrupp.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stockholms kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 10 januari 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Samordna undervisningen i olika ämnesområden så att eleverna ges möjlighet till att uppfatta större kunskapsområden som en helhet.

Motivering

Enligt läroplanen för grundskolan är det rektors ansvar att undervisningen i olika ämnesområden samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet. Vidare ska undervisningen i olika ämnen integrera ämnesövergripande kunskapsområden.

Tillsynen visar att fokus vid implementeringen av läroplanen på skolan i huvudsak har legat på att stärka de respektive ämnena och inte på att främja ämnesövergripande samarbeten på skolan, något som framkommer vid intervjuer med lärare och rektor.

Skolinspektionen har vid tillsynen konstaterat att det på skolan inte är vanligt förekommande med samordnas mellan olika ämnesområden. Vid intervjuer med elever, lärare och skolledning ges en samstämmig bild av att samverkan mellan ämnena har fått stå tillbaka för gemensam planering inom ämnena. Enligt rektorn har skolan en ambition att genom ökad samordning arbeta med att skapa en röd tråd men, som hon uttrycker det, att "de inte riktigt är där ännu".

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister vad gäller samordning av undervisningen i olika ämnesområden. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

Lgr 11 avsnitt 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Grundläggande värden och inflytande**Bedömning**

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Se till att eleverna ges ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.
- Organisera skolans forum för samråd så att eleverna ges möjlighet till reellt inflytande.

Motivering

Inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll

Enlig skollagen ska eleverna ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Av läroplanen

framgår att lärarna har ett utpekat ansvar för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

I samband med elevintervjuerna framkommer att lärarna ofta redan inför ett nytt undervisningsmoment valt undervisningsformer och arbetssätt utan att eleverna getts möjlighet att påverka innehåll eller arbetssätt. Lärare uttrycker i intervjun att arbetet med den lokala pedagogiska planeringen inte lämnar något större utrymme för eleverna att reellt påverka innehåll och arbetssätt. Skolledningen bekräftar bilden av lågt reellt inflytande för eleverna och uppger att det finns lärare som har svårt att släppa kontrollen över sin planering.

Forum för samråd

Vid skolenheten ska det enligt skollagen finnas ett eller flera forum för samråd med eleverna. Där ska sådana frågor behandlas som är viktiga för enhetens verksamhet och som kan ha betydelse för eleverna. Rektor ansvarar för att det finns forum för samråd.

Det framkommer vid intervjun med rektorn att de forum för samråd med elever som finns på skolan, klassråd och elevråd, inte fungerar fullt ut då lärarna inte alltid tar sitt ansvar för att hjälpa eleverna med strukturen för det demokratiska arbetet. Dessutom händer det att klassråd ställs in vilket undergräver elevrådets funktion, vilket bekräftades vid elevintervjuer. Vidare framkommer det vid intervjun med grundsärskolans personal att elever från grundsärskolan inte har blivit kallade när det har varit elevråd.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i elevernas inflytande över utbildningen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

1 kap. 10 §, 4 kap. 9 och 13 §§ skollagen, Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar, Lgrs11, avsnitt 1 Rättigheter och skyldigheter, avsnitt 2.3 och 2.8, samt Läroplan för grundsärskolan 2011, avsnitt 2.8

Trygghet och studiero

Bedömning

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Se till att ordningsregler utarbetas under medverkan av eleverna och att de följs upp vid skolan och fritidshem.

Motivering

Enligt skollagen ska ordningsregler finnas för varje skolenhet. De ska utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp på varje skolenhet. Det är rektorn som ska besluta om ordningsregler.

Eleverna uppger vid intervjun att de inte varit delaktiga vid framtagandet av ordningsreglerna för Fruängens skola, vilket de äldre eleverna bekräftar vid intervjun då de beskriver ordningsreglerna som ett dokument som presenteras för dem som ett givet faktum och som ska tas med till hemmet och visas upp. Enligt personal på grundsärskolan fick de frågan om deras elever ville ändra på någon regel. Vid samtal med en grupp lärare på grundskolan framkommer att de har diskuterat ordningsreglerna med sina elever men att de och eleverna upplever att reglerna inte kan ändras som en följd av deras diskussion. Vid intervjuer med de äldre eleverna framkommer vidare att det varierar beroende på lärare om ordningsreglerna efterlevs eller inte. Utöver skolans ordningsregler finns det klassrumsregler som är framtagna med elevmedverkan vilket framkommer vid elevintervjuerna.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister vad gäller skolans ordningsregler. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

5 kap. 5 § skollagen

Särskilt stöd**Bedömning**

Stockholms kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Se till att resursfördelning och stödåtgärder anpassas till den värdering av elevernas utveckling som lärare gör.

Motivering

Enligt skollagen har skolan ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen i utbildningen. Vidare ansvarar rektor för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver.

I Skolinspektionens intervjuer med fritidshemmets personal, lärare och elevhälsan på skolan ger de uttryck för att behovet av särskilt stöd är större än det stöd som skolan ger. På skolan finns två särskilda undervisningsgrupper där elever med stort behov av stöd får sin undervisning, en för elever från årskurs 1-3 och en för elever från årskurs 7-9. I dessa grupper, uppges vid intervjuer,

placeras de elever som har stora sociala svårigheter och en utåtagerande problematik som skolan har svårt att komma tillrätta med i de ordinära klasserna. Vid en intervju med lärare framkommer att även om lärare konstaterar att elever är i behov av särskilt stöd är det inte säkert att de får det stöd de behöver. Lärare uppger vid intervjun att de personalresurser som de särskilda undervisningsgrupperna tar i anspråk begränsar möjligheten för andra elever att få särskilt stöd. Det framkommer vidare vid intervjuerna med lärare och elevhälsan att de anser att det skulle behövas en särskild undervisningsgrupp även för årskurserna 4-6. Rektorn berättar vid intervjun att hon känner till lärarnas bedömning men att hon helst ser att elever kan få adekvat stöd inom ramen för de ordinära klasserna och att skolan möjligen behöver fler pedagoger för att möta behoven.

Sammanfattningsvis visar utredningen att resursfördelning och stödåtgärder inte anpassas till den värdering av elevernas utveckling som lärare gör. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Stockholms kommun föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

Lgr 11, 1, En likvärdig utbildning och 2.8, Rektors ansvar.

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin
Enhetschef

Jesper Molin
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.